

тоящето и бъдещето. Той невиняги разплита докрай ариаднината нишка на мотивите си за ситуативно реагиране, които всъщност биха го отвели много по-надълбоко и по-надалеч, в дебрите и при тайнствата на подсъзнателно натрупаните „съкровища“ на човешката духовност и етнокултурна идентичност. Затова и на феноменологично равнище той преживява тази разпокъсаност между времето на своето битие и това на ромското съществуване в „гетото“. Пространствеността, веществеността, конфигурацията на отношенията там му говорят сякаш за друго социално и историческо време. Те стават символи за изостаналост и загубеност на посоката към прогреса, към съвременното екзистирание на човека.

Поставен в такава неадекватна обстановка, неромът се чувства някак си неестествено. Той е като митичния Антей, откъснат и безпомощен без живителната си връзка със земята. Тук става дума за символизираната, за метафорично присъстващата „земя“, за ценностно-нормативната „почва“, която му дава нужните сили и гаранции. Това отделяне е само визуално, пространствено, вещно, но не и вътрешно, духовно. **Пространствено-веществените очертания на средата в „гетото“ бележат друга територия, излизаща извън лимитираната ценностно-нормативно обременена „отечествена“ територия за субекта на определени неромски социо- и етнокултурни образци.** Или потвърждават съществените различия между „своя“ и „чуждия“ свят, между светове с различаващи се критерии, вкусове, семантични потенциали за сакралното и профанното, за позитивното или отрицателното санкциониране на човешката (персонална и общностна) духовност и битност.

Тъкмо това отграничаване на ценностно-нормативно зададените територии и дистанции налага и корелиращата им реактивност – когнитивна, емотивна, волева и праксеологична. Нарушената логика на социалното пространство в „чуждата“ обител предполага повече аргументи в своя защита, но изисква също така и повече контрааргументи за оборването на нейната ценностна валидност, за възвеличаването на аксиално-прескриптивния „монополизъм“ на „своя“ свят. Това вече предизвиква интрепретиране на всичко предоставено от субекта и обекта в една такава задочна и дискретна „дискусия“ между ценностно-нормативните системи, между култур-